

Financije za menadžere

	Tema	Benefiti
1	Manipulacija financijskim izvještajima	• Definicija • Ciljevi • Tehnike
2	Računovodstvene politike i procjene	• Računovodstvena načela • MRS 8 / HSFI 3
3	Manipulacije u bilanci	• Načini manipulacija • Primjeri
4	Manipulacije u RDG-u	• Načini manipulacija • Primjeri
5	Posljedice i zaštita od financijskih manipulacija	• Posljedice • Mjere zaštite

Manipulacije financijskim izvještajima

Manipulacije financijskim izvještajima

Definicija

- Dugotrajni višegodišnji proces računovodstvenih manipulacija.
- Proizlazi iz slobode upravljanja računovodstvenih politika koja je dana fleksibilnošću računovodstvenih standarda i politika, alternativnim računovodstvenim metodama i potrebama za profesionalnim prosuđivanjem.

Ciljevi manipulacija financijskim izvještajima

Veći financijski rezultat i bolji imovinski i financijski položaj

- Veća dobit / manji gubitak
- Povoljnija struktura dobiti / gubitka
- Veća imovina
- Povoljnija imovina s gledišta likvidnosti
- Manje obveze
- Povoljnija struktura obveza s motrišta ročnosti
- Veći vlastiti kapital (neto imovina)

Bilanca – precijenjena aktiva, podcijenjene obveze
RDG – precijenjeni prihodi, podcijenjeni rashodi

Manji financijski rezultat i lošiji imovinski i financijski položaj

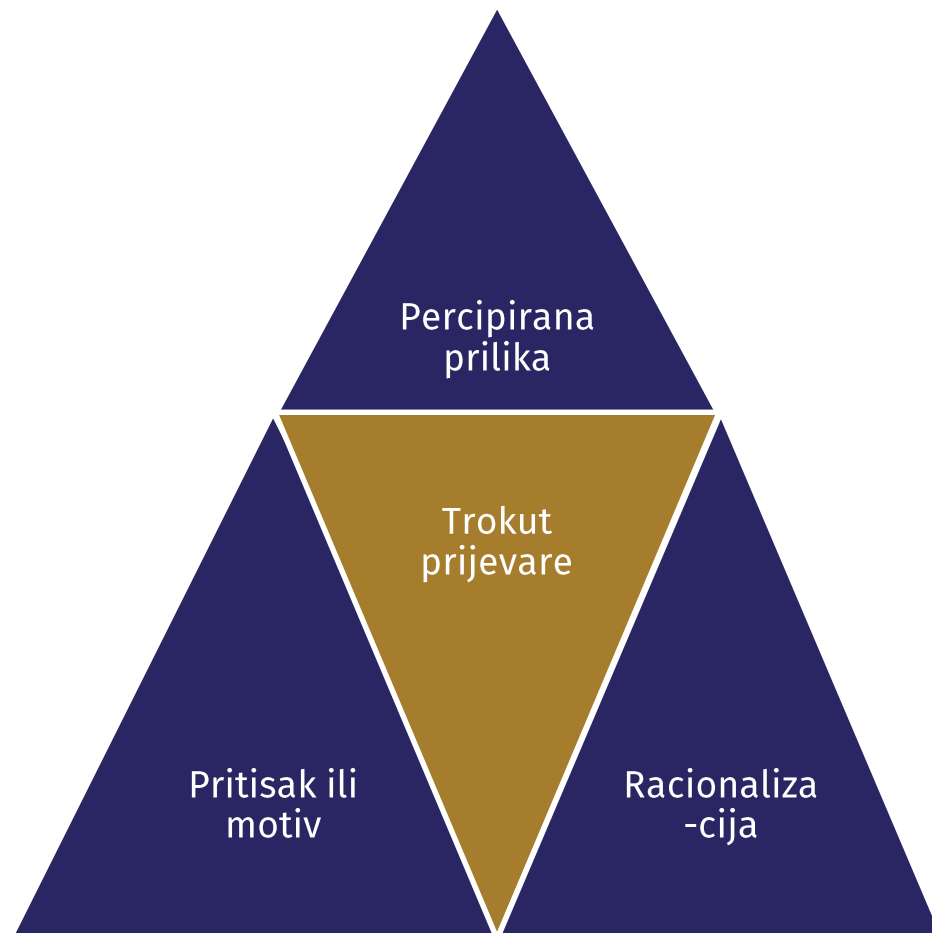
- Manja dobit / veći gubitak
- Lošija struktura dobiti / gubitka
- Manja imovina
- Lošija imovina s motrišta likvidnosti
- Veće obveze
- Lošija struktura obveza s motrišta ročnosti
- Manji vlastiti kapital (neto imovina)

Bilanca – podcijenjena aktiva, precijenjene obveze
RDG – podcijenjeni prihodi, precijenjeni rashodi

Manipulacije financijskim izvještajima

Trokut prijevare

- Motiv - počinitelj prijevare uslijed pritiska razmišlja o nezakonitim metodama
- Percipirana prilika – mogućnost realiziranja financijske prijevare
- Racionalizacija – obrambeni mehanizam, omogućuje počiniteljima olakšavanje nošenja s posljedicama i smanjuje ili omogućuje potpuno izostajanje osjećaja krivnje za počinjene nezakonitosti

Manipulacije financijskim izvještajima

Posljedice manipulacija financijskim izvještajima

- Manipulacije računovodstvenim izvještajima rezultiraju značajnim pogreškama i prijevarama u financijskim izvještajima.
- Manipulacije financijskim izvještajima uzrokuju svjesno i namjerno obmanjivanje interesnih strana prezentiranjem lažnih informacija u financijskim izvještajima.

Tehnike manipulacija

Prihodi

- Prikazivanje prihoda budućeg razdoblja kao prihod tekućeg razdoblja
- Prikazivanje tekućeg prihoda kao budućeg jer nam više odgovara imati budući prihod kako bismo mogli pokazati rast u budućnosti
- Prikazivanje prihoda koji se neće naplatiti ili je neizvjesno da će se naplatiti

Rashodi

- Prebacivanje tekućeg rashoda u sljedeće razdoblje
- Sakrivanje rashoda – ne knjiženje iako postoje uvjeti za knjiženje
- Knjiženje budućeg rashoda u tekuće razdoblje jer nam u tekućem više odgovara

Manipulacija

- Prikazivanje izdataka iz poslovnog novčanog toka kao izdataka iz financijskog novčanog toka
- Prikazivanje EBITDA bolje nego što je zbog klasifikacije u druge kategorije
- Precjenjivanje imovine
- Podcjenjivanje obveza

Računovodstvene politike i procjene

Računovodstvena načela

- Pogrešno tumačenje i shvaćanje računovodstvenih načela dovodi do pogrešnog evidentiranja podataka i manipulacije financijskim izvještajima.

Načelo nastanka događaja	• Svi financijski događaji evidentiraju se u trenutku transakcije, a ne kad primi ili isplati novčani ekvivalent.	Opreznost	• Imovina i prihodi mogu biti blago podcijenjeni, a obveze i rashodi blago precijenjeni.
Značajnost i sažimanje	• Svaka značajna skupina sličnih pozicija treba se u financijskim izvještajima prikazati odvojeno.	Prijeboj	• Imovina, obveze, prihodi i rashodi trebaju se prikazati odvojeno i ne treba ih prebijati, osim ako se prijeboj zahtijeva ili dopušta HSFI-ima.
Dosljednost (materijalnost)	• Pozicije u financijskim izvještajima trebaju se predočavati i klasificirati dosljedno, na isti način tijekom više obračunskih razdoblja.	Bilančni kontinuitet	• Početna bilanca za svaku poslovnu godinu treba odgovarati bilanci na kraju prethodne godine.
Odvojeno mjerenje stavki	• Stavke imovine, obveza i kapitala mjere se odvojeno (pojedinačno).	Neograničenost vremenskog poslovanja	• Društva posluju na neograničeni vremenski period što znači da se ne očekuje njihovo gašenje ili likvidacija u budućnosti.

Računovodstvene politike i procjene

MRS 8 / HSFI 3

- S obzirom da je računovodstveni tretman određene transakcije koja je definirana kao Računovodstvena politika različit od Računovodstvene procjene i ispravka pogreške prethodnih razdoblja, namjernim krivim interpretiranjem se može znatno utjecati na cjelokupne financijske izvještaje.

Pojam

Definicija

Računovodstvene politike

- Posebna načela, osnove, dogovori, pravila i praksa koje primjenjuje subjekt pri sastavljanju i prezentiranju financijskih izvještaja.

Promjene računovodstvene procjene

- Usklađivanja knjigovodstvene vrijednosti neke imovine ili obveze, ili iznosa trošenja neke imovine tijekom vremena nastalo procjenom sadašnjeg stanja i očekivanih budućih koristi i obveza povezanih s tom imovinom i obvezama.

Pogreške prethodnog razdoblja

- Izostavljanje iz ili pogrešna prikazivanja u financijskim izvještajima subjekta za jedno ili više prethodnih razdoblja nastala neupotrebom ili pogrešnom upotrebom pouzdanih informacija.

Računovodstvene politike i procjene

Promjene računovodstvene procjene

- Postupak procjenjivanja uključuje prosudbe zasnovane na zadnjim raspoloživim pouzdanim informacijama.
- Procjena će se možda morati promijeniti ako nastupe promjene okolnosti na kojima se temeljila ili kao rezultat novih informacija ili većeg iskustva.
- Po svojoj prirodi promjena procjene ne odnosi se na prethodna razdoblja i nije ispravljanje pogreške.

Procjene se mogu zahtijevati za:

Sumnjiva i
sporna
potraživanja

Zastarjele
zalihe

Fer vrijednost
financijske
imovine ili
financijskih
obveza

Vijek uporabe
ili očekivane
koristi od
imovine koja se
amortizira

Obveze
temeljem
jamstva

Promjene računovodstvene politike

- Kada se promjena računovodstvene politike primjenjuje retroaktivno, subjekt će uskladiti početno stanje svake komponente kapitala, na koju to ima učinak, za najranije prezentirano razdoblje i druge usporedne iznose objavljene za svako prezentirano razdoblje, kao da se nova računovodstvena politika oduvijek primjenjivala.
- Izuzetak - politika revalorizacije (u skladu sa MRS-om 16)

Pogreške

- Pogreške mogu nastati u vezi s priznavanjem, mjerenjem, prezentiranjem ili objavljivanjem elemenata financijskih izvještaja.
- Financijski izvještaji nisu u skladu s HSFI/MSFI-ima ako sadrže značajne pogreške ili namjerno učinjene beznačajne pogreške kako bi se postiglo prezentiranje određenog financijskog položaja, financijske uspješnosti ili novčanih tokova poslovnog subjekta.
- Moguće pogreške tekućeg razdoblja otkrivene u tom razdoblju ispravljaju se prije nego što se financijski izvještaji odobre za izdavanje. Međutim, značajne pogreške se ponekad ne otkrivaju prije kasnijeg razdoblja, i tada se te pogreške prethodnog razdoblja ispravljaju u usporednim informacijama prezentiranim u financijskim izvještajima za ta kasnija razdoblja.

Pogreške prethodnog razdoblja uključuju:

Učinak matematičkih
pogrešaka

Pogreške u primjeni
računovodstvene
politike

Previde i pogrešno
interpretiranje
činjenica

Prijevare

Računovodstvene politike i procedure

Manipulacije računovodstvenim politikama Primjer 1.

- Društvo je na datum 31.12.2018. godine imalo sumnjivih i spornih potraživanja u iznosu od 3 milijuna kuna.
- Na taj datum vrijednosno usklađenje nije provedeno jer Uprava smatra da se radi o naplativim potraživanjima, iako ne postoje realne okolnosti za takva očekivanja.
- Koji je utjecaj na financijske izvještaje ukoliko društvo ne prikaže ispravak vrijednosti potraživanja od kupaca?
- Utjecaj: potraživanja od kupaca su precijenjena, a trošak podcijenjen (društvo iskazalo veću dobit za 3 milijuna kuna)

Bilanca	
Aktiva	Pasiva
Nematerijalna imovina	Kapital
Materijalna imovina	Rezerviranja
Financijska imovina	Dobavljači
Potraživanja	Porezi, zaposlenici...
Zalihe	Financijski dug (kratkoročni)
Novac	Financijski dug (dugoročni)
AVR	PVR

Računovodstvene manipulacije u bilanci

Računovodstvene manipulacije u bilanci

Moguće manipulacije

Pozicija bilance

Područje manipulacije

Dugotrajna materijalna i nematerijalna imovina

- Početno priznavanje
- Amortizacija
- Revalorizacija
- Troškovi održavanja

Financijska imovina

- Klasifikacija financijskih plasmana
- Obezvredenje financijskih plasmana

Zalihe

- Manipulacije popisom zaliha
- Manipulacije s procjenjivanjem zaliha
- Promjene metode obračuna izlaza zaliha
- Obezvredenje zaliha

Potraživanja

- Vezana uz priznavanje prihoda
- Fiktivno iskazivanje potraživanja

Rezerviranja i obveze

- Fiktivna rezerviranja
- Fiktivne obveze
- Manipulacije klasifikacijom obveza i rezerviranja

Računovodstvene manipulacije u bilanci

Manipulacije vezane uz dugotrajnu imovinu

- Prikazivanje imovine unutar financijskih izvještaja za koju nisu zadovoljeni kriteriji za priznavanje
- Precjenjivanje/podcjenjivanje vrijednosti imovine
- Manipulacije kroz klasifikaciju imovine

Vrednovanje dugotrajne imovine

Početno priznavanje

Nabavna vrijednost

Troškovi nabave

Troškovi uklanjanja imovine

Naknadno vrednovanje

Model troška

Model revalorizacije

Bilanca

Aktiva	Pasiva
Nematerijalna imovina	Kapital
Materijalna imovina	Rezerviranja
Financijska imovina	Dobavljači
Potraživanja	Porezi, zaposlenici...
Zalihe	Financijski dug (kratkoročni)
Novac	Financijski dug (dugoročni)
AVR	PVR

Računovodstvene manipulacije u bilanci

Manipulacije vezane uz dugotrajnu imovinu

Manipulacije vezane uz amortizaciju

- Određivanje korisnog vijeka upotrebe znatno duže od realnog (smanjenje troška amortizacije)
- Jednokratni otpis imovine (npr. nekretnina u godinama kad su porezni propisi dopuštali spomenuto)
- Držanje imovine u pripremi koja se koristi u skupini U pripremi radi neobračunavanja amortizacije ili obrnuto
- Nedijeljenje vrijednosti zemljišta od zgrade te obračunavanje amortizacije na ukupnu vrijednost

Bilanca	
Aktiva	Pasiva
Nematerijalna imovina	Kapital
Materijalna imovina	Rezerviranja
Financijska imovina	Dobavljači
Potraživanja	Porezi, zaposlenici...
Zalihe	Financijski dug (kratkoročni)
Novac	Financijski dug (dugoročni)
AVR	PVR

Pojmovi vezani uz amortizaciju

Amortizacija

- Postupno trošenje imovine
- Sustavni raspored amortizirajućeg iznosa imovine tijekom njenog vijeka uporabe

Amortizirajući iznos

- Trošak imovine umanjen za procijenjeni ostatak vrijednosti

Procijenjeni ostatak vrijednosti imovine

- Procijenjeni iznos kojeg bi subjekt trenutno dobio prodajom imovine umanjen za procijenjene troškove prodaje, ali uz pretpostavku da starost imovine i stanje odgovara onome koje se očekuje na kraju korisnog vijeka uporabe

Računovodstvene manipulacije u bilanci

Manipulacije vezane uz dugotrajnu imovinu

Manipulacije vezane uz revalorizaciju

- Revalorizacija DI po (sumnjivim) procjenama koje znatno odudaraju od tržišnih vrijednosti imovine
- Iskazivanje prihoda od ukidanja revalorizacijske rezerve (prema standardima, ukidanje revalorizacijskih rezervi ide direktno na zadržanu dobit)
- Svođenje vrijednosti na tržišne vrijednosti u godinama kad je tržište visoko, te neprovođenje novih procjena u trenucima kada tržište padne
- Provođenje revalorizacije samo za one pojedinačne objekte za koje je to Društvu u interesu (npr. za one za koje je tržišna vrijednost viša od knjigovodstvene)

Bilanca	
Aktiva	Pasiva
Nematerijalna imovina	Kapital
Materijalna imovina	Rezerviranja
Financijska imovina	Dobavljači
Potraživanja	Porezi, zaposlenici...
Zalihe	Financijski dug (kratkoročni)
Novac	Financijski dug (dugoročni)
AVR	PVR

Kada je potrebna revalorizacija?

Vrijednost revalorizirane imovine se znatno razlikuje od njene fer vrijednosti

Prilikom revalorizacije pojedine imovine potrebno je revalorizirati cijelu skupinu kojoj ta imovina pripada

Učestalost revaloriziranja ovisi o promjenama fer vrijednosti imovine

Manipulacije vezane uz dugotrajnu imovinu

Manipulacije vezane uz vrednovanje ovisno o namjeni

- Preklasifikacija između različitih standarda (fiktivna promjena namjene imovine) zbog vrednovanja koje poboljšava bilančnu sliku npr. preklasifikacija na MRS 40 → svođenje na fer vrijednost → iskazivanje prihoda od revalorizacije
- Iskazivanje prihoda od svođenja na fer vrijednost kod MRS-a 40 u skupini redovnih prihoda radi podizanja EBITDA
- Zadržavanje imovine koja ne donosi ekonomske koristi Društvu (npr. ulaganja u tuđim objektima za objekte za koje je raskinut ugovor o najmu)
- Prebacivanje dugotrajne imovine na imovinu namijenjenu prodaji radi uljepšavanja bilance bez realnog plana za otuđenjem imovine

Bilanca	
Aktiva	Pasiva
Nematerijalna imovina	Kapital
Materijalna imovina	Rezerviranja
Financijska imovina	Dobavljači
Potraživanja	Porezi, zaposlenici...
Zalihe	Financijski dug (kratkoročni)
Novac	Financijski dug (dugoročni)
AVR	PVR

Imovina za najam

- Naknadno mjerenje: model troška ili model fer vrijednosti
- Promjene fer vrijednosti priznaju se u dobit i gubitak
- Povećanje vrijednosti – prihod
- Smanjenje vrijednosti – rashod
- Model troška se primjenjuje kada ne postoji mogućnost pouzdanog utvrđivanja fer vrijednosti

Troškovi održavanja

- Društvo treba klasificirati imovinu kao namijenjenu prodaji ako će njena knjigovodstvena vrijednost biti nadoknađena uglavnom putem prodaje nego njenim korištenjem
- Društvo namjerava prodati imovinu unutar godine dana
- Imovina namijenjena prodaji se klasificira kao kratkotrajna imovina

Računovodstvene manipulacije u bilanci

Manipulacije vezane uz dugotrajnu imovinu – razlike između troška i imovine

Manipulacije vezane uz održavanje dugotrajne imovine

- Naknadno kapitaliziranje imovine
- Teško određivanje granice između troška i ulaganja u imovinu

Primjer:

- Zamjena motora na proizvodnom stroju – 65.000 kuna
 - Investicijsko održavanje i popravak motora na proizvodnom stroju – 40.000 kuna
 - Ugradnja staklene stijene u poslovnim prostoru – 30.000 kuna
- Trošak ili imovina?

Bilanca	
Aktiva	Pasiva
Nematerijalna imovina	Kapital
Materijalna imovina	Rezerviranja
Financijska imovina	Dobavljači
Potraživanja	Porezi, zaposlenici...
Zalihe	Financijski dug (kratkoročni)
Novac	Financijski dug (dugoročni)
AVR	PVR

Dugotrajna imovina

- Buduće ekonomske koristi pritjecati će u društvu
- Trošak se može pouzdano izmjeriti
- Povećanje vrijednosti imovine
- Povećavanje očekivanog korisnog vijeka uporabe

Troškovi održavanja

- Svi troškovi koji nisu vezani uz povećanje vrijednosti imovine i povećanje korisnog vijeka uporabe
- Svi naknadni troškovi koji održavaju prvotno očekivane ekonomske koristi

Računovodstvene manipulacije u bilanci

Manipulacije vezane uz materijalnu imovinu - primjeri

Primjer 1.

- Društvo je nabavilo proizvodni stroj dopremljen direktno iz SAD-a.
- Nabavna vrijednost stroja iznosi 150.000 USD.
- Uz stroj društvo je zaprimilo i ulazni račun za prijevoz stroja u iznosu 50.000 USD.
- Evidentirana je dugotrajna imovina od 150.000 USD (preračunata u kune), te je iskazan trošak od 50.000 USD (u kunsjoj protuvrijednosti).
- Je li društvo napravilo manipulaciju u svojim financijskim izvještajima?

Bilanca	
Aktiva	Pasiva
Nematerijalna imovina	Kapital
Materijalna imovina	Rezerviranja
Financijska imovina	Dobavljači
Potraživanja	Porezi, zaposlenici...
Zalihe	Financijski dug (kratkoročni)
Novac	Financijski dug (dugoročni)
AVR	PVR

Primjer 2.

- Društvo je primilo račun za proizvodni stroj čija je ukupna vrijednost iznosila 1.000.000 kuna.
- Na računu je bio iskazan i rabat od 10%, što je ukupnu vrijednost stroja umanjilo na 900.000 kuna.
- Društvo je evidentiralo NV dugotrajne imovine od 1 milijun kuna i 100.000 kuna prihoda.
- Je li to ispravno?

Računovodstvene manipulacije u bilanci

Manipulacije vezane uz materijalnu imovinu - primjeri Primjer 3.

- Društvo je uzelo u koncesiju kamenolom na rok od 10 godina.
- Koncesijska naknada iznosi 1.000.000 kuna godišnje.
- Ugovorom je definirano da je Društvo dužno snositi troškove „revitalizacije”, tj. vraćanja zemljišta u prvobitno stanje.
- Trošak revitalizacije koje će Društvo snositi iznosi 3.000.000 kuna.
- Kako postupiti, a da se korisnici FI ne dovedu u zabludu (izbjeći manipulacije)?

Bilanca	
Aktiva	Pasiva
Nematerijalna imovina	Kapital
Materijalna imovina	Rezerviranja
Financijska imovina	Dobavljači
Potraživanja	Porezi, zaposlenici...
Zalihe	Financijski dug (kratkoročni)
Novac	Financijski dug (dugoročni)
AVR	PVR

Računovodstvene manipulacije u bilanci

Manipulacije vezane uz nematerijalnu imovinu - teorija

Kriteriji za priznavanje nematerijalne imovine

Što se smije priznati kao nematerijalna imovina?

- Interno generirani softver
- Nematerijalna imovina koju je društvo steklo spajanjima i preuzimanjima
- Nematerijalnu imovinu poput licenci i patenata koju je društvo nabavilo

Što se ne smije priznati kao nematerijalna imovina?

- Neke vrste interno generirane nematerijalne imovine ne smiju se priznati kao nematerijalna imovina (npr. Brand, Trademark, Liste kupaca i sl.) zato jer se izdaci ne mogu razlikovati od troškova poslovanja kao cjeline
- Nematerijalna imovina se ne priznaje iz istraživanja već se priznaju kao rashod kada nastanu
- U fazi istraživanja internog projekta subjekt ne može dokazati postojanje nematerijalne imovine koja će davati izgledne buduće ekonomske koristi. Zbog toga se ovaj izdatak priznaje kao rashod u trenutku nastanka

Bilanca

Aktiva	Pasiva
Nematerijalna imovina	Kapital
Materijalna imovina	Rezerviranja
Financijska imovina	Dobavljači
Potraživanja	Porezi, zaposlenici...
Zalihe	Financijski dug (kratkoročni)
Novac	Financijski dug (dugoročni)
AVR	PVR

Računovodstvene manipulacije u bilanci

Manipulacije vezane uz nematerijalnu imovinu - primjer

Primjer 1.

- Društvo je angažiralo stručnjaka da izradi procjenu vrijednosti brenda koja će poslužiti kao sredstvo osiguranja kredita kod banke.
- Vrijednost utvrđena procjenom iznosi 11,2 milijuna kuna.
- Društvo je istodobno došlo na ideju da proknjiži brend kao svoju nematerijalnu imovinu u bilancu.
- Procjena je izrađena prije 5 godina.
- Iako se procjena temeljila na pozitivnim novčanim tijekovima u sljedećim godinama društvo je u stvarnosti nakon 3 godine počelo poslovati s gubitkom.
- Društvo nikada nije testiralo imovinu na umanjenje.

Primjer 2.

- Društvo se bavi razvojem i proizvodnjom lijekova.
- Društvo već duže vrijeme razvija novi lijek te je sve troškove vezane za istraživanje tog lijeka kapitaliziralo.
- Istraživanja su u konačnici pokazala kako ipak neće ići dalje u proizvodnju.
- Društvo je iskazalo lijek u okviru dugotrajne imovine.

Bilanca	
Aktiva	Pasiva
Nematerijalna imovina	Kapital
Materijalna imovina	Rezerviranja
Financijska imovina	Dobavljači
Potraživanja	Porezi, zaposlenici...
Zalihe	Financijski dug (kratkoročni)
Novac	Financijski dug (dugoročni)
AVR	PVR

Računovodstvene manipulacije u bilanci

Manipulacije vezane uz financijsku imovinu - teorija

Moguće manipulacije financijskom imovinom

- Obezvrjeđivanje financijske imovine je mjera kojom se postiže da se u RDG-u iskaže veći financijski rezultat je da se na vrijednosnim papirima kod kojih je došlo po pada tekuće tržišne vrijednosti na teret rashoda ne prizna gubitak na osnovi njihovog obezvređenja.
- Manipulacija klasifikacijom vrijednosnih papira zbog friziranja financijskog rezultata

Bilanca

Aktiva	Pasiva
Nematerijalna imovina	Kapital
Materijalna imovina	Rezerviranja
Financijska imovina	Dobavljači
Potraživanja	Porezi, zaposlenici...
Zalihe	Financijski dug (kratkoročni)
Novac	Financijski dug (dugoročni)
AVR	PVR

Vrste financijske imovine

Računovodstvene manipulacije u bilanci

Manipulacije vezane uz financijsku imovinu - primjer

Primjer 1.

- Društvo je kupilo obveznice na burzi koje drži do dospijeca.
- Tržišna cijena obveznica je porasla za 100 tisuća kuna, a društvo je na kraju 2017. godine ostvarilo gubitak u iznosu 100 tisuća kuna.
- Kako društvo ne bi imalo smanjenje kapitala odlučilo je obveznice koje drži do dospijeca i evidentira ih po nabavnoj vrijednosti reklasificirati kao financijsku imovinu namijenjenu prodaji.
- Na taj način društvo će evidentirati revalorizacijske rezerve te će vlastiti kapital ostati na istoj razini.
- U 2018. godini društvo je ostvarilo dobit u iznosu 150 tisuća kuna, a obveznice nije prodalo.
- Kako bi ih moglo držati do dospijeca društvo je odlučilo reklasificirati obveznice kao financijsku imovinu koju drži do dospijeca te umanjiti iznos revalorizacijskih rezervi za 100 tisuća kuna.

Bilanca	
Aktiva	Pasiva
Nematerijalna imovina	Kapital
Materijalna imovina	Rezerviranja
Financijska imovina	Dobavljači
Potraživanja	Porezi, zaposlenici...
Zalihe	Financijski dug (kratkoročni)
Novac	Financijski dug (dugoročni)
AVR	PVR

Računovodstvene manipulacije u bilanci

Manipulacije vezane uz financijsku imovinu - primjer

Primjer 2.

- Društvo „A” ima nekoliko godina udio u društvu „B”.
- Dionice društva „B” društvo „A” imalo je evidentirano u bilanci kao dugotrajnu financijsku imovinu jer nisu bile namijenjene prodaji.
- Tržišna cijena dionica društva „B” tijekom tekuće godine je znatno porasla, a društvo „A” je imalo problema s likvidnošću.
- Kako bi društvo „A” poboljšalo svoju likvidnost odlučilo je dionice društva „B” klasificirati kao financijsku imovinu kojom se trguje, evidentirati ih po tržišnoj cijeni koja je veća od nabavne cijene po kojoj su dionice evidentirane kao dugotrajna financijska imovina.

Bilanca	
Aktiva	Pasiva
Nematerijalna imovina	Kapital
Materijalna imovina	Rezerviranja
Financijska imovina	Dobavljači
Potraživanja	Porezi, zaposlenici...
Zalihe	Financijski dug (kratkoročni)
Novac	Financijski dug (dugoročni)
AVR	PVR

Manipulacije vezane uz zalihe - teorija

Moguće manipulacije zalihama

- Zalihe koje nisu početno priznate sukladno standardu
- Zalihe koje ne postoje na skladištu
- Razna prijelazna konta zaliha sa saldom iza kojih ne postoje zalihe
- Zalihe dane u komisiju
- Zalihe koje su iskazane po vrijednosti po kojoj se ne mogu prodati
 - Oštećene zalihe
 - Nekurentne zalihe

Bilanca	
Aktiva	Pasiva
Nematerijalna imovina	Kapital
Materijalna imovina	Rezerviranja
Financijska imovina	Dobavljači
Potraživanja	Porezi, zaposlenici...
Zalihe	Financijski dug (kratkoročni)
Novac	Financijski dug (dugoročni)
AVR	PVR

Mjerenje zaliha

Trošak nabave

Neto utrživa vrijednost

Ovisno što je niže

Računovodstvene manipulacije u bilanci

Manipulacije vezane uz zalihe - primjeri

Primjer 1.

- Društvo "A" se bavi prodajom voća i povrća.
- Društvo je prodavalo jabuke – "na crno" za gotovinu.
- Osim toga dio jabuka se pokvario i nije upotrebljiv.
- Društvo je napravilo inventuru i ustanovilo da se radi o manjku od cca 2 tone jabuka.
- Društvo nije proknjižilo manjak.
- Jabuke (zalihe) su precijenjene.

Bilanca	
Aktiva	Pasiva
Nematerijalna imovina	Kapital
Materijalna imovina	Rezerviranja
Financijska imovina	Dobavljači
Potraživanja	Porezi, zaposlenici...
Zalihe	Financijski dug (kratkoročni)
Novac	Financijski dug (dugoročni)
AVR	PVR

Primjer 2.

- Društvo "B" se bavi veleprodajom trgovačke robe.
- Društvu značajno padaju prihodi posljednjih godina.
- Direktor i voditelj financija su sjeli na kraju godine te su ustanovili kako je Društvo ostvarilo gubitak od 3 milijuna kuna.
- Zaključili su da se to mora "promijeniti".
- Jedan od načina na koji su izmijenili rezultat je da su trošak prodane robe vratili na zalihe kroz mjesečne temeljnice razduženja skladišta.

Računovodstvene manipulacije u bilanci

Manipulacije vezane uz zalihe - primjeri

Primjer 3.

- Društvo se bavi prodajom sokova poznate marke.
- Na kraju godine napravljena je inventura i revizor je ustanovio da se na skladištu izuzev sokova nalazi i kava nepoznate marke kojoj rok istječe mjesec dana nakon inventure.
- Društvo je kavu nabavilo od direktorova prijatelja te nema plan prodaje kave i uopće nije svjesno da kavi ističe rok sljedeći mjesec.

Bilanca	
Aktiva	Pasiva
Nematerijalna imovina	Kapital
Materijalna imovina	Rezerviranja
Financijska imovina	Dobavljači
Potraživanja	Porezi, zaposlenici...
Zalihe	Financijski dug (kratkoročni)
Novac	Financijski dug (dugoročni)
AVR	PVR

Primjer 4.

- Društvo se bavi prodajom građevinskog materijala.
- Na kraju godine napravljena je inventura i revizor je ustanovio poprilično velike manjkove.
- Društvo priznaje revizoru da ima niz podizvođača kojima izdaje robu na revers (privremeni izlaz robe sa skladišta za koju se očekuje povrat na skladište).
- Isporuke robe na revers fakturiraju se u prosjeku nakon 4 mjeseca od izlaza sa skladišta.

Računovodstvene manipulacije u bilanci

Manipulacije vezane uz potraživanja - teorija

Moguće manipulacije potraživanjima

- Priznavanje potraživanja čija je naplata upitna
- Prikazivanje fiktivnih potraživanja
- Prikazivanje većeg iznosa potraživanja od stvarne vrijednosti potraživanja
- Prikazivanje potraživanja koja će nastati u budućim obračunskim razdobljima

Bilanca

Aktiva	Pasiva
Nematerijalna imovina	Kapital
Materijalna imovina	Rezerviranja
Financijska imovina	Dobavljači
Potraživanja	Porezi, zaposlenici...
Zalihe	Financijski dug (kratkoročni)
Novac	Financijski dug (dugoročni)
AVR	PVR

Vrednovanje potraživanja

Priznavanje potraživanja

Očekuju se buduće ekonomske koristi

Iznos potraživanje se može pouzdano izmjeriti

Vrednovanje potraživanja

Fer tržišna vrijednost

Računovodstvene manipulacije u bilanci

Manipulacije vezane uz potraživanja - primjer

Primjer 1.

- Društvo je na 18.12.2018. godine prodalo robu za vrijednost od 2 milijuna kuna.
- Ugovorom je definirano da kupac robu plaća – 50% iznosa nakon 2 godine, a 50% iznosa nakon 3 godine od dana fakturiranja.
- Društvo je priznalo kratkoročna potraživanja i prihod u iznosu od 2 milijuna kuna.
- Je li postupilo ispravno?

Bilanca	
Aktiva	Pasiva
Nematerijalna imovina	Kapital
Materijalna imovina	Rezerviranja
Financijska imovina	Dobavljači
Potraživanja	Porezi, zaposlenici...
Zalihe	Financijski dug (kratkoročni)
Novac	Financijski dug (dugoročni)
AVR	PVR

Primjer 2.

- Društvo je tokom 2015., 2016., 2017. i 2018. godine provelo vrijednosno usklađenje kupaca te formiralo ispravak vrijednosti koji je na kraju 2018. godine iznosio 5 milijuna kuna.
- Većina kupaca je otišla u stečaj ili je platila u gotovini vlasniku.
- S obzirom na loše poslovne rezultate u 2018. godini, direktor je odlučio da se navedeno vrijednosno usklađenje oprihoduje.
- U kojem slučaju se navedeno smije provesti?

Računovodstvene manipulacije u bilanci

Manipulacije vezane uz potraživanja - primjer

Primjer 3.

- Društvo koje se bavi komunalnom djelatnošću u prethodnim godinama isporučilo je određene količine sirovine društvu koje zbrinjava otpad no te količine nikad nisu fakturirane.
- U 2017. godini Društvo se prodavalo.
- Odluka direktora je da postoji osnova za priznavanje navedenog potraživanja, te je knjiženo potraživanje i prihod.
- Navedeno je postalo predmet sudskog spora, koji je u narednoj godini riješen protiv Društva.
- Kako biste Vi kao financijski direktor tog Društva postupili?

Bilanca	
Aktiva	Pasiva
Nematerijalna imovina	Kapital
Materijalna imovina	Rezerviranja
Financijska imovina	Dobavljači
Potraživanja	Porezi, zaposlenici...
Zalihe	Financijski dug (kratkoročni)
Novac	Financijski dug (dugoročni)
AVR	PVR

Računovodstvene manipulacije u bilanci

Manipulacije vezane uz rezerviranja - teorija

Kriteriji za priznavanje rezerviranja

- Subjekt ima sadašnju obvezu kao rezultat prošlog događaja
- Postoji vjerojatnost da će podmirenje obveze zahtijevati odljev resursa koji utjelovljuju ekonomske koristi
- Iznos obveze se može pouzdano procijeniti

Bilanca	
Aktiva	Pasiva
Nematerijalna imovina	Kapital
Materijalna imovina	Rezerviranja
Financijska imovina	Dobavljači
Potraživanja	Porezi, zaposlenici...
Zalihe	Financijski dug (kratkoročni)
Novac	Financijski dug (dugoročni)
AVR	PVR

Moguće manipulacije vezane uz rezerviranja

Nepriznata
rezerviranja

Manipulacije
kalkulacijama

Podcjenjivanje
rezerviranja

Precjenjivanje
rezerviranja

Računovodstvene manipulacije u bilanci

Manipulacije vezane uz rezerviranja - primjer

Primjer 1.

- Društvo u tijeku poslovanja ima nekoliko sudskih sporova u tijeku.
- Došao je kraj godine, revizor je tražio očitovanje odvjetnika koji je naveo da prema njegovoj procjeni postoji vjerojatnost da će doći do odljeva od nekih sudskih sporova u ukupnom iznosu od 900 tisuća kuna.
- Društvo to ne želi knjižiti jer se uprava ne slaže sa procjenom odvjetnika.
- Bitno je napomenuti kako je između ostalih društvo izgubilo najveći spor pred sudom 1. stupnja u iznosu od 700 tisuća kuna.
- Društvo je uložilo žalbu te uprava ne želi baš ništa knjižiti po pitanju rezerviranja.
- U kojem iznosu biste Vi proveli rezerviranje, ako biste ga uopće proveli?

Bilanca	
Aktiva	Pasiva
Nematerijalna imovina	Kapital
Materijalna imovina	Rezerviranja
Financijska imovina	Dobavljači
Potraživanja	Porezi, zaposlenici...
Zalihe	Financijski dug (kratkoročni)
Novac	Financijski dug (dugoročni)
AVR	PVR

Računovodstvene manipulacije u bilanci

Manipulacije vezane uz rezerviranja - primjer

Primjer 2.

- Subjekt prodaje proizvode s jamstvom prema kojem su kupci zaštićeni za troškove popravaka tvorničkih pogrešaka koje nastaju u okviru 1 godinu od datuma kupnje.
- Ako se otkriju manje pogreške kod svih prodanih proizvoda, troškovi popravaka mogli bi iznositi 1 milijun kuna.
- Ako se otkriju veće pogreške kod svih prodanih proizvoda, troškovi popravaka mogli bi iznositi 4 milijuna kuna. Dosadašnja iskustva subjekta i buduća očekivanja ukazuju da u narednoj godini kod 75% prodanih proizvoda neće biti pogrešaka, 20% prodanih proizvoda imat će male pogreške, a 5% prodanih proizvoda imat će veće pogreške.
- Na koji način biste izračunali rezerviranja?

Bilanca	
Aktiva	Pasiva
Nematerijalna imovina	Kapital
Materijalna imovina	Rezerviranja
Financijska imovina	Dobavljači
Potraživanja	Porezi, zaposlenici...
Zalihe	Financijski dug (kratkoročni)
Novac	Financijski dug (dugoročni)
AVR	PVR

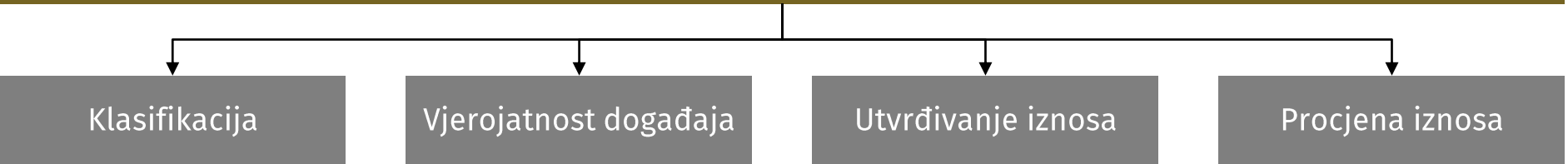
Manipulacije vezane uz AVR i PVR - teorija

Manipulacije vezane uz AVR i PVR

- Ne postoje knjižena AVR / PVR u bilanci
- Isti početni i završni saldo na poziciji AVR / PVR
- Veliki saldo ili velike oscilacije iz godine u godinu

Bilanca	
Aktiva	Pasiva
Nematerijalna imovina	Kapital
Materijalna imovina	Rezerviranja
Financijska imovina	Dobavljači
Potraživanja	Porezi, zaposlenici...
Zalihe	Financijski dug (kratkoročni)
Novac	Financijski dug (dugoročni)
AVR	PVR

Razlike između PVR i rezerviranja

Računovodstvene manipulacije u bilanci

Manipulacije vezane uz AVR i PVR – primjer

Primjer 1.

- Društvo dobiva mjesečnu fakturu za najam maloprodajnog dućana u trgovačkom centru.
- Uz fiksnu najamninu postoji i varijabilni dio koji ovisi o ostvarenom prometu dućanu.
- Obračun je kvartalni, a faktura za varijabilni dio je izdana krajem siječnja 2018. godine.
- Društvo je knjižilo URU u 2018. godini.

Primjer 2.

- Društvo je zaprimilo ulazne račune za usluge studentskog servisa koje su obavljene tijekom studenog i prosinca 2017. godine u siječnju 2018. godine.
- Ukupan iznos faktura je 83.152 kuna.
- Društvo je knjižilo URE u 2017. godini.

Bilanca	
Aktiva	Pasiva
Nematerijalna imovina	Kapital
Materijalna imovina	Rezerviranja
Financijska imovina	Dobavljači
Potraživanja	Porezi, zaposlenici...
Zalihe	Financijski dug (kratkoročni)
Novac	Financijski dug (dugoročni)
AVR	PVR

Računovodstvene manipulacije u bilanci

Manipulacije vezane uz AVR i PVR – primjer Primjer 3.

- Društvo se bavi prodajom uredske opreme.
- U zadnjih par godina Društvu drastično padaju prihodi. Društvo je uz to i dosta zaduženo.
- Kraj je godine i voditelj financija je donio okvirni rezultat direktoru.
- Direktor se ne sviđa taj rezultat i moli voditelja financija da to malo popravi.
- Voditelj financija je došao na ideju da ukalkulira prihode po rabatima od dobavljača.
- Kreirana je i tablica koja prati priču.
- Voditelj financija je proknjižio 1,7 milijuna kuna na prihod. Isti scenarij se ponovio i sljedeću godinu.

Bilanca	
Aktiva	Pasiva
Nematerijalna imovina	Kapital
Materijalna imovina	Rezerviranja
Financijska imovina	Dobavljači
Potraživanja	Porezi, zaposlenici...
Zalihe	Financijski dug (kratkoročni)
Novac	Financijski dug (dugoročni)
AVR	PVR

Financijske manipulacije u računu dobiti i gubitka

Manipulacije vezane uz prihode - teorija

Kriteriji za priznavanje prihoda

- Subjekt je prenio na kupca značajne rizike i koristi od vlasništva nad proizvodima
- Subjekt ne zadržava kontinuirano sudjelovanje u upravljanju, do stupnja koji se obično povezuje s vlasništvom, niti učinkovitu kontrolu nad prodanim proizvodima
- Iznos prihoda može se pouzdano izmjeriti
- Vjerojatno je da će ekonomske koristi povezane s transakcijom pritijecati u subjekt
- Troškovi, koji su nastali ili će nastati vezani za transakciju, mogu se pouzdano izmjeriti

RDG
Prihodi
Troškovi
EBITDA
Amortizacija
Financijski rezultat
Porez na dobit
Neto dobit

Oblici manipulacija prihodima

- Manipulacije vezane uz prihode direktno utječu na obvezu poreza na dodanu vrijednost.
- Ukoliko društvo koje fiktivno prikazuje prihode plati PDV jako je teško utvrditi da je faktura fiktivna i da nije došlo do stvarne transakcije.

Manipulacije vezane uz prihode - primjer

Primjer 1

- Društvo je primilo potporu za nabavu proizvodnog stroja.
- Nabavna vrijednost stroja iznosi 1 milijun kuna, a primljena državna potpora iznosi 700 tisuća kuna (70% od vrijednosti stroja).
- Društvo je evidentiralo dugotrajnu imovinu u vrijednosti 1 milijun kuna i 700 tisuća kuna prihoda od potpora.
- Je li postupilo ispravno?

Primjer 2

- Društvo je 30.6. sklopilo ugovor o iznajmljivanju poslovnog prostora, koji postaje aktivan od sljedećeg dana.
- Ugovor je sklopljen na 5 godina (60 mjeseci).
- Ugovoreno je da zakupoprimac prvih 6 mjeseci ne plaća naknadu.
- Nakon toga, mjesečni iznos naknade iznosi 100.000 kuna mjesečno.
- Kako evidentirati to u knjigama društva?

RDG
Prihodi
Troškovi
EBITDA
Amortizacija
Financijski rezultat
Porez na dobit
Neto dobit

Manipulacije vezane uz prihode - primjer

Primjer 3

- Društvo je prodalo 10 automobila 15.12. po cijeni od 1 milijun kuna (NV iznosi 800 tisuća kuna).
- Kupac ima pravo vratiti automobile u roku od mjesec dana od dana kupnje. Ukoliko ih vrati ugovoreno je da kupac plaća troškove najma u iznosu od 50.000 kuna.
- Do datuma sastavljanja financijskih izvještaja, knjigovodstvo je primilo informaciju da su automobili vraćeni Društvu.
- Prihodi su evidentirani u iznosu 1 milijun kuna te trošak prodane robe u iznosu od 800 tisuća kuna.
- Je li knjigovođa postupio ispravno?

RDG
Prihodi
Troškovi
EBITDA
Amortizacija
Financijski rezultat
Porez na dobit
Neto dobit

Manipulacije vezane uz porez na dobit - teorija

- Manipulacije financijskim izvještajima svoj krajnji učinak imaju u računu dobiti i gubitka te se izravno reflektiraju na obvezu poreza na dobit.
- Prilikom utvrđivanja porezne osnovice potrebno je razlikovati računovodstveni dobitak od dobitka koji ulazi u osnovicu za porez na dobit.

Porezna osnovica = **Računovodstveni dobitak** + **Porezno nepriznati rashod** - **Neoporezivi prihodi, porezne olakšice i oslobođenja**

RDG
Prihodi
Troškovi
EBITDA
Amortizacija
Financijski rezultat
Porez na dobit
Neto dobit

Računovodstveni dobitak

- Razlika između ukupnih prihoda i rashoda razdoblja

Porezno nepriznati rashodi

- Gubici nastali uslijed vrijednosnog usklađenja dugotrajne imovine, potraživanja i vrijednosnih papira
- Rashodi od rezerviranja
- Amortizacija iznad propisanih stopa
- Troškovi reprezentacije i korištenja osobnog vozila

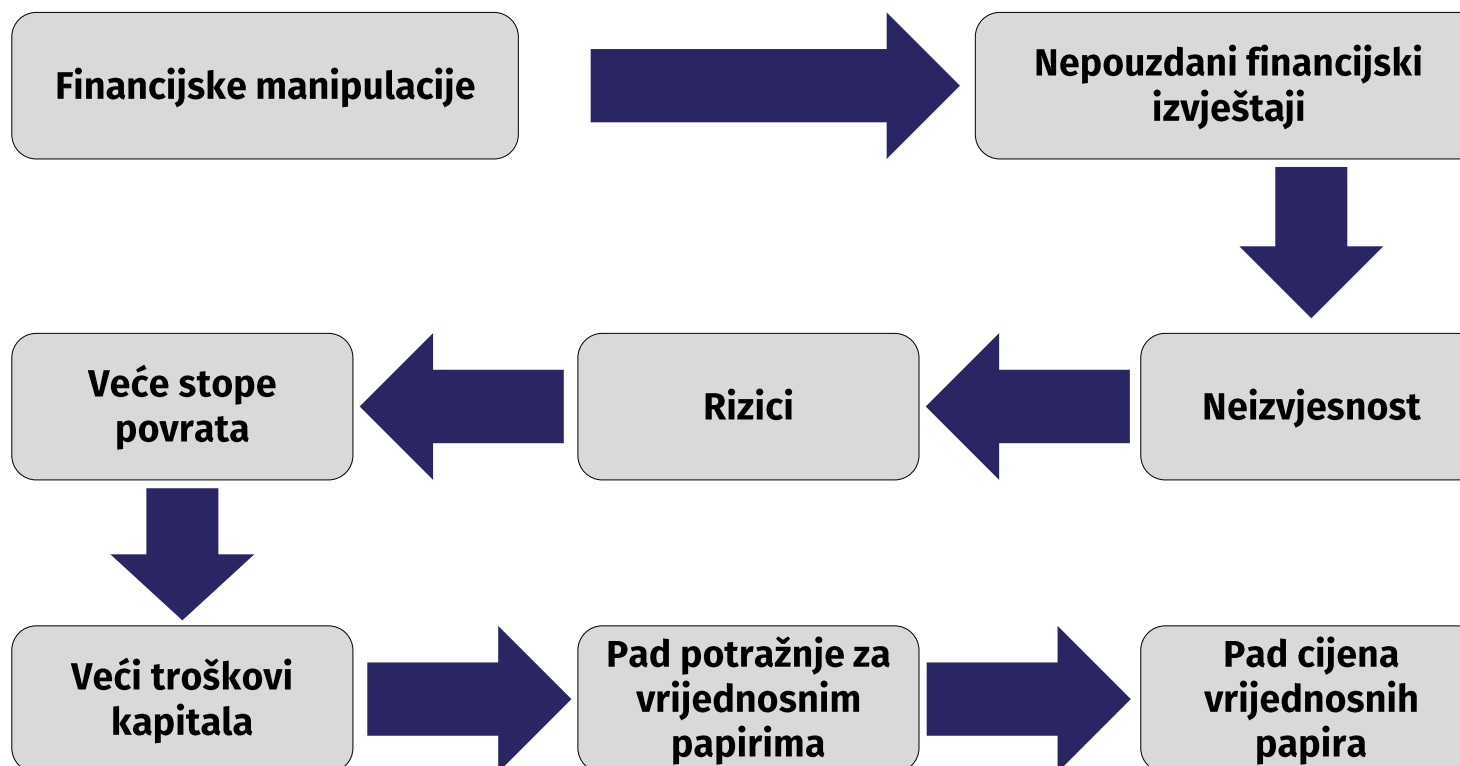
Neoporezivi prihodi, porezne olakšice i oslobođenja

- Ostvareni gubici iz prethodnih razdoblja
- Prihodi po osnovi vrijednosnog usklađenja imovine, potraživanja i vrijednosnih papira
- Državne potpore
- Prihodi od dividendi ili udjela u dobiti

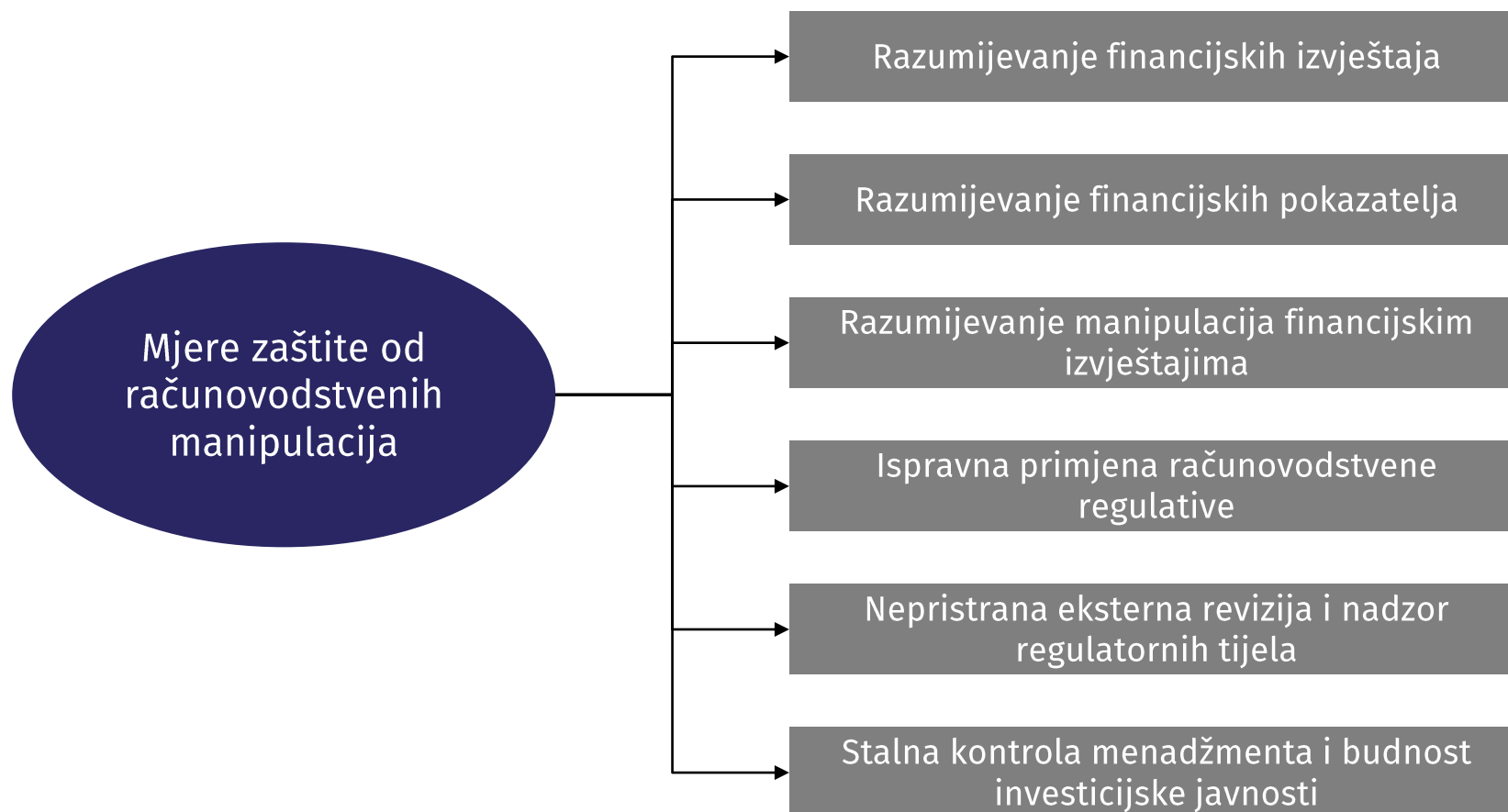

Posljedice i zaštita od financijskih manipulacija

Posljedice računovodstvenih manipulacija

Zaštita od računovodstvenih manipulacija

ALPHA CAPITALIS

Vaš kompas kroz svijet financija

Financije | Revizija | Računovodstvo | Porezi

Ulica grada Vukovara 284, 1.kat „Centar Almeria”
10 000 Zagreb
Hrvatska

www.alphacapitalis.com
info@alphacapitalis.com

Danijel Pevec Partner

Mail: pevec.danijel@alphacapitalis.com
Tel: +385(0)1 580 6656
Mob: + 385 99 2401 771

Ilija Nikolić Partner

Mail: nikolic.ilija@alphacapitalis.com
Tel: +385(0)1 580 6656
Mob: + 385 91 2636 680

Nataša Žitnik Partner

Mail: zitnik.natasa@alphacapitalis.com
Tel: +385(0)1 580 6656
Mob: + 385 95 3935 080

ALPHA
CAPITALIS

